

Preek over Lukas 14:25-35

- Schildwolde, 22 maart 2015
- Kees van Dusseldorp
- Doopbediening

Liturgie:

Votum en groet

Ps.3:2

Wetslezing

Gz.157

Doopformulier 3

Gz.161

Doopgebed

Doopbediening

Opw.710:1 (aangepast*), oproep, Opw.710:2

Gebod

Lezen: Lukas 14:25-35

1 Pet.4:12-19

Ps.31:8,9,11 [Wiekslag 5-8]

Preek: Lukas 14:27

Ps.84:4,5

Gebod

Collecte

Gz.89:1,4

Zegen

Gemeente van Christus,

** stilgezet

Sharon heeft er zin in. Het is gezellig met de hele groep. Haar vrienden en vriendinnen zijn erbij. Haar vader en moeder. Andere familieleden. En andere mensen uit haar dorp. Het is mooi weer. Helemaal geen straf om een reis te maken. Alle tijd van de wereld om naar Jeruzalem te gaan, de Godsstad hier beneden. Dit jaar verwacht ze dat het een bijzondere belevenis zal worden. Want Jezus trekt met hen mee. En over hem is ze zo enthousiast! Jezus zegt belangrijke en mooie dingen over God. En Hij laat ook zien hoe je dat in praktijk brengt. Door zijn liefde voor de mensen, oud of jong, gezond of ziek. En door zijn bijzondere kracht van vergeving en genezing.

Voor Sharon en al die andere mensen is het duidelijk: Jezus is de Messias. Hij zal hen bevrijden! Van de vijanden. Hij zal koning worden. En het nieuwe rijk van God beginnen. Dat Jezus soms wat verdrietig kijkt, dat snapt ze eigenlijk niet. Dat de belangrijke leiders hem niet zo mogen, dat vindt ze maar vreemd. Dat Jezus soms pittige dingen zegt tegen de Farizeeën, dat vindt ze stiekum wel tof. Het gaat toch niet over haar. Zij weet wel bij wie ze horen en van wie ze het verwachten: Jezus, de Messias.

Maar ineens schrikt ze. Jezus staat plotseling stil. Hij draait zich om. 'Als je je eigen vader en je moeder niet op de tweede plaats zet, kun je mijn leerling niet zijn. Als je je familie, als je zelfs je eigen leven niet ondergeschikt maakt aan mij, dan kun je niet bij mij blijven. Bezin eer je begint. Ben je bereid om je kruis te dragen achter mij aan? Laat voor Mij alles achter, je spullen, je huis en wat dan ook. Alleen dan kun je mij volgen.'

...

** ben je meeloper of volgeling?

Ben je een meeloper, of ben je een echte volgeling? Mag ik de vraag van Jezus zo samenvatten? Het is een kritische vraag. Jezus zet niet alleen al die mensen stil, die met hem meetrokken naar Jeruzalem. Maar ook ons.

Ben je een meeloper, of ben je een echte volgeling? Lieve mensen, die vraag maakt ons onrustig. Want niemand zit erom te springen om waardevolle relaties te verbreken voor Jezus. Moet dat echt? Je verkering verbreken als je vriend of vriendin niet in Jezus gelooft? Afstand doen van alles wat je hebt, omdat Jezus je roept om zijn getuige te zijn? Je bereidheid uitspreken om voor je geloof te sterven, als je in een land komt waar christenen niet getolereerd worden? Wat is dat voor een Heer? Die zo'n absolute toewijding vraagt? Bij wie de meest persoonlijke relaties blijkbaar niet heilig zijn? Wil je zo'n Heer dienen? Wil je je kind aan die Jezus verbinden, zoals in de doop gebeurt? Wil je je geloof in zo'n Heer belijden, zoals veel jongeren in de komende periode hopen te doen? Durf je aan ongelovigen te vertellen hoe radicaal het christelijk geloof volgens Christus is?

Ben je een meeloper of een echte volgeling? Jezus zet niet alleen de mensenmenigte stil, die hem volgde naar Jeruzalem. Hij zet ook ons stil. Zijn confronterende vraag blijft hangen. Want we herkennen dat andere mensen belangrijk voor ons zijn. Ook om te geloven. Ouders, vrienden. Als ik vertel dat dit jaar meer dan tien jongeren belijdenis hopen

te doen, krijg ik steevast de vraag: Doen ze dat omdat ze dat zelf willen? Of doen ze dat omdat het zo hoort, omdat de hele groep het doet, omdat de familie het fijn vindt? Ik ben ervan overtuigd, dat ze er allemaal zelf, stuk voor stuk goed over nadenken. Zo vanzelfsprekend is het niet om belijdenis te doen. Ze realiseren zich goed, dat het een keuze voor het leven is. En dat een christen niet altijd en overal populair is.

Maar ook al is geloof voor iedere christen een persoonlijk band met Jezus, tegelijk speelt de groep, de familie, de traditie altijd een rol. Ik vind het een lastige vraag die steeds blijft klinken: wat doe ik voor de mensen, wat doe ik voor mezelf, wat doe ik voor Jezus?

**** 'kan mijn leerling niet zijn'**

Ben je een meeloper of een echte volgeling. Zo heb ik de uitspraken van Jezus samengevat. Maar eigenlijk is het nog sterker. Het lijkt erop alsof Jezus mensen afschrikt om hem te volgen. Tot drie keer toe zegt hij: '... die kan mijn leerling niet zijn'. Wie niet breekt met zijn geliefden. Wie zijn kruis niet draagt. Wie geen afstand doet van al zijn bezittingen, die kan mijn leerling niet zijn.'

Dit klinkt niet als een hartelijke uitnodiging om een discipel van Jezus te zijn. Integendeel. Maar het evangelie is toch goed nieuws? Je bent toch wervend bezig, als je de mooie kanten van het christelijk geloof laat zien? Over het geluk en de vrede die Jezus geeft. Over vergeving en verzoening. Over de toekomst en het eeuwige leven. Jezus legt hier nadruk op de andere kant. Wat het kost om hem te volgen. Kost het niet teveel? Mag je dit van mensen vragen? Ook de voorbeelden die Jezus geeft, zijn niet zo uitnodigend. Aan een groot bouwproject begin je nooit als je alle kosten en risico's van tevoren wilt uitsluiten. En een gevecht beginnen tegen iemand die twee keer zo sterk is, dat is niet zo heel slim. Onbegonnen werk.

Misschien dat sommige mensen zelfs wel zeggen: Zie je wel, altijd al gedacht dat er nog kleine lettertjes zijn. Dat het geloof niet zo leuk is. Dat Jezus niet altijd liefde is. Dat in de kerk geen echte vrijheid heerst. Dat God alles eist. Hier komt de aap uit de mouw. Er worden wel degelijk voorwaarden gesteld. Onmogelijke voorwaarden. Alle reden om er niet aan te beginnen. Als het zo ligt, kan niemand een leerling van Jezus zijn.

**** Jezus op weg naar het kruis**

Oké. Het probleem is hiermee wel duidelijk, denk ik. Ons probleem met deze woorden van Jezus. En ik moet eerlijk zeggen, dat het bij mij wel even geduurd heeft, voordat ik snapte waar het Jezus om gaat met deze woorden. Voordat ik zag dat het toch goed nieuws is voor ieder die naar Jezus luistert. Het is wel degelijk zijn intense liefde, waarmee hij zich tot ons wendt. Het heeft te maken met zijn kruis.

Jezus is op weg naar zijn kruis. En zijn kruis zet alles op de kop. Terwijl de mensenmassa om hem heen enthousiast is en achter hem aanloopt, weet Jezus hoe eenzaam zijn laatste uren zullen zijn. Terwijl de mensen hem als koning vereren en hem koning willen maken, beseft Jezus hoe die titel straks boven zijn hoofd op een plankje aan het kruis gespijkerd zal worden. Terwijl zieken en verlamden blij zijn met genezing en herstel, voelt alleen Jezus hoe hijzelf die ziekten en verlammingen, het verlies en de schuld overneemt, op zijn nek krijgt en eronder zal bezwijken.

Jezus is op weg naar zijn kruis. En dat zet alles op de kop. Voor hemzelf, voor de mensen toen en ook voor ons. Dat onze Heer geleden heeft, gekruisigd en gestorven is, dat zet ons stil. Het bepaalt ons bij de prijs die betaald moet worden voor onze zonden. Het zet jou voor de vraag: Wil je gered worden door een Heer die voor je sterft? Wat doet dat met jou? En met jouw geloof? Als je je blik richt op het kruis, dan praat je niet meer gemakkelijk over geluk en welvaart, vrede en gezondheid, liefde en plezier dat God zal geven. Dan praat je eerst over iets anders. Over verzoening met God. Over vergeving van je zonden. Over wat echt waarde heeft: dat je zijn kind bent, in alle omstandigheden.

Nog steeds is dat kruis van Christus een confronterend stuk hout. We kunnen er veel over discussieren en theologiseren. Dat moet ook gebeuren. Maar uiteindelijk blijft het een ongemakkelijke en weerbarstige waarheid. Dat de Messias, de Koning, de Heer, de Verlosser, de Zoon van God, de doodstraf onderging aan een kruis. Daarheen is hij op weg. Dat kruis is cruciaal. Het zet alles op de kop. Het brengt mensen in een crisis.

**** maak alles onderschikt aan Jezus**

Het is vanwege de bestemming van zijn reis, dat Jezus de mensen onderweg stilzet. Wil je bij mij horen? Door mij het Koninkrijk binnengaan? Maak dan alles onderschikt aan mij! Jezus weet wat er gaat gebeuren. Hij heeft het inmiddels een paar keer verteld. Maar het dringt allemaal nog niet door. Zelfs de oplopende spanning met de Farizeeën wordt door zijn volgers niet opgepikt als een dreigend signaal. Ze blijven enthousiast over Jezus. Ze hebben zin in de reis naar Jeruzalem. Ze houden hun blijde verwachting voor wat Jezus doen gaat. 'God zorgt voor ons. Ons leven wordt goed, ons volk wordt sterk, onze wereld mooi als we in de buurt van de Messias blijven!'

Wil je bij mij horen? Maak dan alles ondergeschikt aan mij! Jezus doet vergaande uitspraken. Over het breken met je vader en moeder en vrouw en kinderen en broers en zussen, ja zelfs met je eigen leven. Dat betekent niet dat dit voor Jezus onbelangrijk relaties zijn. Integendeel! Het zijn in de Bijbel heilige relaties. Toon eerbied voor je vader en moeder, ook als ze met hun fouten en gebreken je veel huiswerk hebben meegegeven. Wees trouw aan je echtgenoot in goede en kwade dagen, rijkdom en armoede, gezondheid en ziekte. Geef liefde en zorg aan je kinderen en verstoot ze niet, ook niet als ze keuzes maken waar je niet blij mee bent. Koester de familiebanden en ondersteun elkaar. Zorg voor jezelf en beschouw je lichaam als een tempel van Gods Geest. Al die relaties zijn voor God heilig. Ze worden in de kerk hooggehouden. Vaak tegen de cultuur in. Ze worden in de kerk beschermd. Tot in de kerkelijke tucht toe.

En toch zegt Jezus: uiteindelijk zijn ze ondergeschikt aan het volgen van Mij. Uiteindelijk kunnen je ouders je niet redden. En je kinderen je niet verlossen. Uiteindelijk kan je echtgenoot je toekomst niet garanderen en kunnen je vrienden je niet bevrijden. Hoe belangrijk en waardevol ze ook zijn, eens moet je ze loslaten. Bij het sterven, of soms al tijdens het leven. Maar die ene band, de verbondenheid met Jezus Christus, die blijft. Zelfs dan. Die ene Heer, die zijn leven heeft gegeven voor jouw leven, die laat jou nooit los. Van hem wordt je niet gescheiden. Hij blijft bij je. In zijn genade en ontferming. Tot in eeuwigheid. Het volgen van Jezus overstijgt aardse banden. Wil je bij hem komen? Maak dan alles ondergeschikt aan je verbondenheid met hem!

**** eenvoudig geloof geeft richting aan je keuzes**

Wordt geloof hier heel ingewikkeld en moeilijk van? Moet je toch eerst aan allerlei voorwaarden voldoen, voordat je jezelf een leerling van Jezus mag noemen? Nee! Geloof is niet ingewikkeld. Het gaat hier juist om de eenvoud van het geloof. Een radicale eenvoud: er is maar één weg naar Gods Koninkrijk: aanvaarden dat Jezus je Heer is. Je aan hem toevertrouwen als een schaap aan de Goede Herder. Dat kan maar op een manier: helemaal of helemaal niet.

Leerling van Jezus zijn is niet ingewikkeld. Er zijn geen voorwaarden. Het heeft wel gevolgen. Grote gevolgen soms. Vanuit dat eenvoudig geloof.

Heb je gezien dat je leven bij Jezus begint? Laat dat je motiveren om 'nee' te zeggen tegen alles wat die tijdelijk plezier en geluk belooft, maar je uiteindelijk met een kater laat zitten.

Heb je een vermoeden dat Jezus de toegang is naar het feest van God? Stop dan met het zoeken naar vastigheden in theorieën, religies en vage praktijken. Accepteer dat de weg naar het feest een kruisweg is, soms ook voor jou.

Ben je geraakt door zijn liefde voor jou, dat hij het offer van zijn leven voor je heeft gebracht? Werk er dan aan, dat het hier in je verkering of relatie samen over eens bent. Laat de liefde van de Heer in je huwelijk en vriendschap je bron zijn.

Ben je onder de indruk van zijn woorden over het Koninkrijk? Laat dat dan je levensstijl kleuren, zelfs als iedereen het anders doet. Stop ermee je leven in lijn te brengen met de wensen en verwachtingen van anderen. Maar pak je je eigen opdracht op.

Verlang je naar vergeving en vrede die Jezus brengt? Zoek dan naar mogelijkheden om hem te dienen. En breng met liefde offers van je tijd, je energie en je geld om te doen waartoe hij je roept.

Zo begrijp je, waarom er christenen zijn, die in veel tegenslag toch niet de moed verliezen. Ze kennen hun Heer. Zo begrijp je, waarom er christenen zijn, die in grote zorg en angst toch blijven bidden. Ze zoeken hun Heer. Zo begrijp je, waarom er christenen zijn, die kracht krijgen om alle bespotting, vervolging en zelfs marteling en executie te doorstaan. Ze houden het oog gericht op hun Heer.

Als je niet in zo'n situatie bent, hoef je je dat niet in te beelden. Om de onmogelijke vraag te beantwoorden: wat zou ik doen in zulke omstandigheden? Het is voldoende als je jezelf met huid en haar toevertrouwt aan de Goede Herder. Biddend of zijn Geest je aan hem verbonden houdt. Dan zal Hij je de weg wijzen. Om keuzes te maken. Om vol te houden. Om los te laten. Vanuit je liefde voor je Heer en Heiland.

Jezus vertelt een eerlijk verhaal. Hij doet geen politieke beloften, die na de verkiezingen meteen weer bijgesteld worden. Hij hanteert geen kleine lettertjes die achteraf voor onangename verrassingen zorgen. Nee, Jezus is glashelder. Wie mijn leerling is, kan reactie verwachten. Soms pijnlijke reacties. En toch is het niet ingewikkeld. Het is van een radicale eenvoud: vertrouw je toe aan de Heer. Dat kan niet halfslachtig. Je doet het er niet even bij als hobby of in de vrije uurtjes. Terwijl je op andere momenten je laat leiden door anderen of door jezelf. Nee, je band met Jezus geeft richting aan je keuzes. Het bepaalt je leven.

**** de weg van Jezus zelf**

Ben je een meeloper of een echte volgeling? Jezus lijkt mensen te ontmoedigen om zijn leerlingen te zijn. Het lijkt alsof hij onmogelijke voorwaarden stelt aan het geloof. Zo kan toch niemand christen zijn? Zo wil toch niemand christen worden? Is dit nu het goede nieuws dat in de kerk gebracht wordt als een aantrekkelijke boodschap?

Het sleutel van dit onderwijs van Jezus vind je, als je stilstaat bij het moment waarop het gebeurt. Jezus is op weg naar het kruis. Dat zet alles op de kop. Voor hemzelf, voor de mensen toen en voor ons nu. Er is maar één weg naar de verlossing: de weg die hij gaat naar zijn dood. En daarmee is het onderwijs van Jezus een indringende oproep en een heilige uitnodiging om juist wel zijn leerling te zijn. Maar dan helemaal. Om je aan hem toe te vertrouwen en niet aan mensen, tradities, familie, bezit of je eigen mogelijkheden. Omdat je uiteindelijk alleen met hem goed uitkomt. Want hij is die weg gegaan.

Bij het horen van Jezus' woorden kun je je niet aan de indruk onttrekken, dat hij het ook heeft over zichzelf. Hij heeft alles en iedereen moeten loslaten. Hij heeft afstand gedaan van al zijn bezittingen, tot zijn kleren aan toe. Hij heeft zijn kruis gedragen. Door de straten van Jeruzalem. Hij heeft afscheid genomen van zijn moeder en van zijn vrienden. Hij heeft zelfs zijn leven gegeven.

Jezus heeft waargemaakt wat hij de mensen voorhoudt. Ook in de gelijkenissen. Niet iedereen bouwt een grote toren. Niet iedereen is een koning die een oorlog begint. Jezus wel: hij heeft de kosten berekend voor hij de toren ging bouwen. De toren van heil en redding. Hij heeft de strategie bepaald tegen een machtige tegenstander. Om de eeuwige vrede te bevechten. Wat wij niet kunnen, heeft hij gedaan. Inderdaad, de weg van Jezus sluit niet aan op onze mogelijkheden.

Daarin ligt een nog diepere uitnodiging om hem te volgen. Als de architect het bestek heeft gemaakt en de financiën rondheeft, hoeven de bouwers alleen maar zijn aanwijzingen te volgen. Op hun eigen kleine stukje. Ook als ze zelf nog niet overzien wat hun inspanningen opleveren. Als de veldheer het strijdplan heeft gemaakt, hoeven de soldaten alleen maar te doen wat hij zegt. Binnen hun eigen horizon. Ook als ze zelf geen overzicht hebben op het geheel van de strijd.

Jezus ging de weg. Die hij de mensen voorhoudt. Niemand kan hem daarin volgen. Niemand hoeft hem daarin te volgen. Hij heeft de prijs betaald. Hij heeft alles losgelaten. Hij heeft zijn kruis gedragen. Hij heeft zijn leven gegeven. En zo de toren afgebouwd, de vrede gebracht. Hij wist wat het zou kosten. Hij kende de weg waarlangs het zou gebeuren. Hij besloot om te gaan. Voor ons. Wie zich aan hem toevertrouwt, die wordt gered.

**** zout**

Jullie zijn het zout van de wereld. Zorg dan dat je je smaak niet verliest. Want dan blijft er uiteindelijk niets van je over. Met deze merkwaardige woorden sluit Jezus zijn onderwijs af. Het is nogmaals een intense oproep om voor het leven te kiezen. Om hem te volgen. En het vertrouwen op hem beslissend te maken.

Jullie zijn het zout van de wereld. Zijn joodse medereizigers kennen deze uitspraak. Het volk van God is het zout van de wereld. Waarmee heel de wereld aan God gewijd is.

Waarmee de smaak van de eeuwigheid op aarde te proeven is. Waarmee het bederf nog wordt tegengehouden. Het volk van God is het zout van de wereld. Maar als het de Messias verwerpt, verliest het zout zijn smaak en kracht. Uiteindelijk wordt het weggegooid.

Jullie zijn het zout van de wereld. Daarmee spreek ik ook u en jou aan. Jullie zijn het zout van de wereld. Jullie bewaren de belofte van het leven. Jullie kennen de Heer die zijn leven aan het kruis heeft gegeven. Om vrede, vrijheid en vreugde te brengen. Jullie zijn een levende uitnodiging tot Gods Koninkrijk. Jullie dragen de geur van de Messias. Jullie wekken hoop op de eeuwigheid.

Blijf dan zout! Vertrouw je toe aan Jezus Christus. Geef je over aan zijn liefde. Wat mensen ook zeggen. Leef van zijn genade. Wat je zelf ook hebt gedaan. Verwacht het van zijn trouw. Hoe de omstandigheden ook zijn. En laat je vullen met zijn Geest.

Amen.